

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-u. 23. sz. — Telefon 110.
Kiadóhivatal Hentschel H., Kapu-u. 72.
Telefon 356.
Fióközlet Kolostor-u. 25.

Társadalmi napilap.
Felelős szerkesztő: Kőlcze Károly dr.
Szerkesztő: Buszek Béla.

Előfizetési árak:
1 óra házhoz hordva 60 fill.
Vidékre postán küldve 1 K.
Egyes szám ára 2 fillér.

Fajnemésítés.

Brassó, 1911. ápr. 28.

I.

Évezredek óta sikeresen működik abban az emberi civilizáció, hogy a természettel mintegy versenyezve, az állat és növényvilágban, a maga használati céljaira új válfajokat, magára nézve előnyös egyedeket hozzon létre és tenyesszen, hogy nemesítse a hasznos szerves lények fajtát. Hogy ez a tudatos fajjavítás az emberi nemnek is szükséges és lehetséges, arra csak újabb eszmétek. Egy új antropológiai, szociológiai és demográfiai tudomány keletkezett, a fajbiológiai és ennek egy gyakorlati alkalmazása az eugenika, az emberi faj nemesítése.

Ha valamely népfaj ugyszólván túlélte magát, ha civilizációja tultergett, ha nagy tulsúlyu civilizációval bíró népelem hatalmába kerül, ha életfeltételei nagyon kedvezőtlenül változnak, ha erkölcsi süllyednek, akkor rendszeren ernyedés, hanyatlás, elfajulás áll be a szellemi élet tulhajtása a fizikum rovására, a természetes szelekció hiányossága degenerációt idéznek elő. Ez részben a civilizáció okozata, tehát a civilizációnak kell gondoskodni e káros hatások ellensúlyozásáról is.

Az emberi fajnemésítésről való elmélkedésnek reális eredménye az állapot felismerése, tapasztalati tények konstatálása, a társadalmi biológia törvényeinek tüzetesebb megismerése, a faji tökéletesítés és hanyatlás némely feltételeinek és ható okainak ki-puhatolása.

Az eddigi tanulmányok több értékes és tetszetős hipotézis mellett sok nézeteltérést és révedezést mutatnak. sok önkényes feltevést, egyoldalúságot, sőt elfogultságot. Hiányos indukció alapján aránylag nem nagy statisztikai anyaggal való részben önkényes operálással elhamarkodott ítétekhez és korai elvekhez jutottak. Az öröklékenység, a szelekció, a miliő, a gazdasági állapot, az életmód korrelációit egymással kapcsolatos, arány szerint együtt ható viszonylatokkal nagyon különböző módon értékelték.

is csak így gondolkozott volna. De ugy-e, elégtétel lett volna-e az önnek, ha ezt megteszi és anyai szivétől elszakítja a fiacskáját, akit a rideg törvény odaitél a léha apának és megfosztva megtévelyedetett férjét a családi tüzhely melegétől, ki tudja, nem taszítja-e még jobban bele abba az életbe, mely idővel romlásává lehetne?

Hála Istennek, hogy megvívta a harcot, mondom újra! És mondom ezt, mint aki részvételt viseltetem a sorsa iránt, és mint aki rettegve gondol arra, mi lett volna mindnyájokból, ha megmarad továbbra is a sértett és engesztelhetetlen hitvesnek.

Nem beszélek önnek arról, milyen szép és magasztos dolog a megbocsájtás. Olyan mértékben teszi ezt ön, hogy példát vehetnének azok az asszonyok, akik sokkal kisebb vétségekért telekürtölik a világot a férjük hibáival. Ön az ellenkezőt teszi. Bármennyire fáj is a szive; bármennyire tisztában van is vele, milyen ürt teremtett a férje kettőjük között, mely mind áthidalhatatlanabbnak látszik, mégis mindegyre azon fáradozik, hogy a világ az ő hibáiból ne tudjon meg semmit és védelmezi a saját családjával szemben, melynek bizalmát, szeretetét szinte teljesen eljásztotta.

De van, ami ennél még sokkal több: ott vannak az ártatlan gyermekek és ott van különösen a fiacskája. Vajjon meg tudott volna élni nélküle s vajjon lehetett volna csak egyetlen nyugodt perce is arra a gondolatra, hogy ki tudja hol, ki tudja, kinek a környezetében, nélkülözi az anyai szeretetnek a világon semmivel sem pótolható melegét?

Sőt némely kiszámítás és kikövetkeztetés eredője épen nem egyezik az eddigi felfogással és tapasztalatokkal.

Érdekes szemlét tartani a népfajok fölött az eugenika szempontjából. A germán népcsalád nagyon fejlett civilizáció mellett is talán legkevésbé mutatja a degeneráció tüneteit. És mégis ennek népei foglalkoznak legbehatóbban a fajnemésítés nehézség problemáival. A gyakorlati szempont talán a praktikus északamerikaiaknak jutott először eszükbe, akik nagy sikereket értek el az állat és növény tenyésztésben, s akiknek sok gondot okoz az igénytelen sárga faj fenyegető tultengése. Legbehatóbban az angolok foglalkoztak e kérdéssel, ők gyűjtötték a legtöbb statisztikai anyagot, ők állították fel a legfontosabb elméleteket, de az ő szisztemáikban sok egyoldalúság is van. A skandináv népek (s a kultúrkörzetükbe tartozó finnek) nem sokat teorizáltak, de gyakorlatilag oldják meg az ide tartozó kérdések egy részét.

A szlávok tarka csoportjának népei nagyon különböző kulturvi-

De van, ami ennél még sokkal több: ott vannak az ártatlan gyermekek és ott van különösen a fiacskája. Vajjon meg tudott volna élni nélküle s vajjon lehetett volna csak egyetlen nyugodt perce is arra a gondolatra, hogy ki tudja hol, ki tudja, kinek a környezetében, nélkülözi az anyai szeretetnek a világon semmivel sem pótolható melegét?

Itt van előttem a levele, amelyben leírja, mily ledönthetetlen korlátok támadtak közte és a férje közt, de bármint fejlődjenek is a dolgok, ön őt senki előtt vádolni nem akarja. De vele nem maradhat, mert vele élni többé nem tud.

— Nem tudom, írja tovább, kibirom-e majd az esetleges elszakadást a gyermekemtől. Ha mint egy istencsapást kibirom, mint ahogy sok mást kibír és túlél az ember, akkor is elviselhetőbb lesz talán az életem, mint a házasságban. A többi gyermekemért pedig dolgozni fogok. A munka, melyben nagy gyönyörűségemet lelem, majd csak keresztül segít a szenvedések tengerén.

Most látom, hogy majd hogy le nem irtam az egész levelét, melyet nem a nyilvánosságnak szánt; de hát kivülem úgy sem tudja senki, hogy kinek a levele. De

T á r c a.

Az anya kötelességei.

Szegény jó asszonyom!

Hát megvívta a harcot! Hála érte a jóságos Istennek és a fenkölt, áldozatra kész lelkének, szivének!

Amikor megtisztelt bizalmával és leírta a nagyon szerencsétlen házasságát, tanácsot kérve tőlem, akit alig ismert és akiről legfeljebb annyit tudott, hogy igaz, meleg részvételt viseltetem a mások baja iránt, éreztem, hogy bár nehéz küzdelmet fog vívni önmagával, amikor végre elér a válaszüthoz, de letérni mégis arra az útra fog, ahova a válásunk s ahova a szive parancsolja.

A sérelem, mely az ön hitvesi szivét érte, nagy és megbocsájtáhatatlan volna mindenki szemében, csak azéban nem, aki mint ön, oly hiven követte mindig azt, amit a krisztusi szeretet parancsol. Nem veszem rossz néven, hogy eleinte a válásra gondolt. Az ön helyében, annyi sértő megaláztatás után, az önnél idősebb és érettebb asszony

szonyok között élnek és az eugenika tekintetében is különböző fokon állanak.

A primitív kulturájú muszkák nagy tömege főképp a végtelenül zsarnoki korrupt kormányzat hibájából hátrózottan az elfajulás, a depreciváció lejtőjén van. A többi északi szlávok sokkal kedvezőbb helyzetben vannak (a kazár kizsárolásnak kitett ruthéneket kivéve.) Sőt a lengyeleket és cseheket edzi és erősíti a verseny, a létért való harc, melyet területenként a németekkel kell folytatniok.

A délszlávok és új görögök közt még nem igen pusztított a civilizáció. A törökökkel vívott százados harc okozta edzéség a kezdetleges műveltség igénytelen életmód, a természetben való természetes élet nagyrészt ellensúlyozza azokat a ható okokat, melyek az elfajulás felé terelik a népeket.

A törökfaj hanyatlását különböző okok idézik elé. Némely eugenikusok ingatag véleménye szerint a soknejűség különben minőségileg kedvez az előnyös szelekciónak.

A román népcsalád tagjainál a hanyatlás, az elfajulás nyilvánvaló. Az enervált spanyolokat százados dekadencia emészti. A végletek közt hánykolódó franciákat, kik a kultúra előharcosai és néha egyuttal rombolói az elnéptelenedés fenyegeti. Nekik a mennyiségi elhanyaglás ellen kell küzdeniök, a minőségi fajjavításra alig gondolhatnak. Az olaszoknál a politikai egyesülés gerjesztő hatásai egyi-

látja, le kellett, hogy irjam a vérző anyai szivből fakadt e szavakat, mert hiszen ezek adta a kezembe a fegyvert, amellyel az elhatározása ellen próbáltam harcolni.

Hála Istennek, hogy megértette a szándékomat és megértette mindenkifelett azt, hogy amikor az embernek gyermekei vannak, olyan kötelességeket rótt rá az Isten és a természet, melyeket elvetni nem lehet, nem szabad.

A házastársak, az önök közötti viszony még megváltozhatik. Az élet lassankint elmúlik és idővel a legfájóbb seb is meggyógyul. Ami elmúlt, vissza, igaz, soha többé nem jöhet; fiatal életének szenvedéseit nem kárpótolhatja a meggyógyulással, megnyugvással teli jövő reménye; de valamenyny szép emléke mégis csak van abból a legelső időből, amikor felhőtlen volt egészen az létök ege és fészket rakott kéményükön nem is egyszer a — gölya. Hány élet alkonyul, anélkül, hogy valaha is látta volna derengeni a maga egén a boldogság hajnalát! Önök még lehetnek idővel egymásnak valakik, ha csak a múltak emlékeiért és ha csak sokára is!

De gondolja meg, mi lett volna a gyermekével, ha lassankint annak a tudatá-

dőre mintha megakasztották volna az elernyedés folyamatát. A kelet franciáknál, a ruméneknel a rohamos fejlődésbe régi korhadtság szimptomái vegyülnek.

Az angol, a német eugenikusok mikor az emberi faj nemesítéséről szólnak, tulajdonképpen a maguk népfajának a nemesítését értik, hiszen annak demografiájából veszik az indukciót is eugenikai elméeteikhez. Ha Angol vagy Németországban az emberi nem nemesedik, ez valójában az angol, a német faj nemesedését jelenti. És megfordítva. Ezt hangsúlyozva vizsgáljuk meg röviden az eugenika problémáit a magyar szociológusoknál és a magyar állam, nemzet és faj szempontjából.

Herrmann Antal dr.

Eladó új ház

Hátulsó-utca 32. szám alatt fekvő, újabban épült s még adómentességet élvező ház—szabadkézből eladó.

Tudakozódni lehet Bodendorf Károly-féle cukrászüzletben Kapu-utca 44.

ra kell ébrednie, hogy az a két lény, akit a világon legjobban szeret, neki soha sem lehet együtt drága és hogy az egyikkel lehessen, le kell mondania a másiktól!

Mindehhez hasonlókat már mondtam én önnek a levelére írott válaszomban, és hogy látszólag ismétlésekbe bocsátkozom, ezt azért teszem, hogy megerősítem nemes elhatározásában, hogy kitartsa a helyén, ahova az Isten rendelte. Azt a szegény, megtévelyedett embert ezzel vissza fogja terelni a kötelesség útjára, ha csak nincs már elveszve minden és hijával van már minden erkölcsi alapnak. De ha őt megmentenie nem sikerült is, mindenesetre megóvta gyermekeit az elszakadás fájdalomától.

Én nem tudok annál felségesebb érzést elképzelni, mintha valaki abban a tudatban élhet, hogy mindig, minden körülmények között a kötelességét teljesítette. Felér ez minden hiu örömmel és sok látszólagos boldogsággal. Amilyenek én önt rövidke ismeretségünk alatt és a leveleiből megismertem, olyannak látom, aki büszkén föléje tud emelkedni minden emberi szenvedésnek. Tegye meg edesem. Kerülje a bünt, gyakorolja az erényt, bizzék Istenben és jóra fordulhat még minden.

Ítélet a Stoof gyilkosa fölött.

Életfogytiglani fegyházra ítélték.

1910 november hó 16-án reggel Stoof Pétert, a fekete templom szolgáját szobájában halva találták. A gyilkosokat már másnap szolgálóleánya, Cseke Rebeka s ennek kedvese, Balog György személyében a rendőrség le is tartóztatta, kik eleinte tagadták, de a felhozott érvek előtt meghajolva bevallották rettenetes bűnüket.

A kir. törvényszék mint esküdtbíró-ság mára tüzte ki az esküdtbíró-sági tárgyalást. A vádlottak közül Cseke Rebeka idő közben a brassói közpórházban elhalt s így csak Balog György vezetett fel bírál elé.

A tárgyalást fél 9 órakor kezdték meg Wittich József törvényszéki, esküdtbíró-sági elnök elnökele mellett. Szavazóbírák Konczwald Endre dr. és Starasolvsky törvényszéki bírák voltak, oivosszakértők Dr. Hantz Mihály, Dr.Kecskeméti.

Esküdtbírák: Váry Szabó Pál, Kocsis J. B. Sipos Ferenc, Orendi Alfred, Preisner Péter Nedoma Gyula, Udvarnok István, Drehsler Sándor, Putnok István, Koppanics Ödön, Mandl Gyula, (Bede Antal Knauer Gyula.)

Az esküdték esküje után a vádlottat Balogot hallgaták ki. A kérdésekre előadja, hogy 25 éves, 4 elemít végzett, 5 év óta lakik Brassóban, büntetve nem volt s bűnsnek érzi magát. Majd nagy bőbeszédséggel áttért a büntetetre, vallomásában büntett elkövetésének fő okául az időközben elhunyt Cseke Rebit vádolja. Midőn az

Legyen továbbra is elnőző és igyekezzék megbocsájtani, mindenkifelett pedig telitse meg a szívet szeretettel, mert „mi sincs a szeretetnél édesebb, erősebb, mélyebb, mindenre jobban kiterjedő, kedvesebb, teljesebb és jobb ez égben és a földön; mert a szeretet Istentől származik és minden teremtmény fölött egyedül Istenben nyugszik meg.“

Imádkozom érte!

Jóakaró hive.

(Vége.)

elnök figyelmezteti őt, hogy a vizsgáló bíró, valamint a rendőrség előtt másképp vallott, a vizsgálóbíró előtt tett vallomását ismeri el a valóságnak megfelelőnek, de a további vallomásában ismét eltér ettől és csak a vizsgálóbíró előtt tett jegyzőkönyvben felvett vallomása felolvasása után vall ugyanugy.

Az elnök ezután felolvasta Cseke Rebi vallomását, mely szerint az egész büntettet Balog György eszelte ki és ő figyelmeztette még az esetleges következményekre, de Balog őt megnyugtatta. Balog György ezzel szemben tagadja a Cseke Rebeka által rá rótt büntetést.

Balázs Sándorné tanut hallgatta ki a törvényszék, ki jelentéktelen vallomást tett.

A tanu kihallgatása után az elnök a tárgyalást 5 percre felfüggesztette.

A tárgyalás megnyitása után a boncolási jegyzőkönyvet olvasták fel, majd Dr. Kecskeméti és Dr. Hantz Mihály orvosszakértők adták meg véleményüket.

Mindkét orvos véleménye szerint az első ütések voltak halálosak és a vádlott teljesen ép elméjű.

Az orvosi vélemény megadása után a törvényszék az esküdtekhez intézendő kérdések megfogalmazására vonult vissza. Ennek megtörténte után Dr. Knörr Ferenc kir. ügyész mondotta el vádbeszédét. Kérven az esküdteket, hogy a vádlottat az előre megfontolt szándékos gyilkosságban és rablásban mondja bűnösnek. Szele dr. védő a cselekmény végrehajtásában főbűnösül, értelmi szerzőül, Cseke Rebekát találja mért is kéri az esküdteket, hogy csak a szándékos emberölésben mondják ki bűnösnek.

Az esküdtek Balogh Györgyöt az előre megfontolt szándékos emberölésben és rablásban mondták ki bűnösnek és ennek alapján a kir. törvényszék **életfogytiglani fegyházra ítélte**. Az ítéletben az ügyész

megnyugodott, a védő és vádlott fellebbeztek,

Hirek.

Brassó 1911. május 2.

A **budapesti Uj-lap** mai száma tekintettel a főváros összes nyomdái munkaszünetre nem jelent meg és így a két lap rendelői csakis a **Brassói Ujlapot** kapják kézhez.

Értékes adomány. Fiala Oszkárné a brassói szent ferencrendi zárda templomnak szent Antal oltárára helyezendő értékes és szép oltárterítőt ajándékozott.

A **Brassói Kerületi Munkásbiztosító Pénztár** f. hó 30-án délelőtt 9 órára összehívott közgyűlését határozatlan képtelenség miatt meg nem tarthattak. A gyűlést vasárnap tartják meg.

Prázmár megállóhely. Közhirre tesszük, hogy a brassó-sepsiszentgyörgyi vonalon Prázmár állomás mellett létesített „Prázmár megállóhely“ feltételes megállóhely f. évi május 1-én megnyílik.

A megállóhelynél a menetrendben foglalt összes személyszállító vonatok a menetrend hirdetményben kitüntetett időpontokban feltételesan meg fognak állni.

A megállóhely személydijszabási szempontból Prázmár állomással egyesítetett, Prázmár állomással való forgalomban pedig I. szomszédos menetjegyek váltandók.

Kolozsvár 1911 évi április 25.

Az üzletvezetőség.

Baleset. A prázmári Schmidt-féle téglagyárban a fogas présbe piszok hatolt be, ezt észrevéve a gyár egyik munkása Simon István kiakarta venni, de szerencsét-

lenségére, mert a gép balkezét bekapta és súlyosan megsebesült.

Meglopta. Holló Gergely a Cenk alatt az álmot elfogta és az utra lefeküdt. Alvás közben Kulcsár József napszámos és zsebében levő nikkell órát, tárcáját kisebb pénztartalommal elvitte. Kulcsár a rendőrségen beismerte tettét.

Ismét a fegyver. A revolver nem avatott kezekkel való kezelése ismét egy súlyos balesetnek iett okozója. George Vladimir április hó 30-án egy kocsmában mulatott. Mulatás közben George Vladimir revolverét vette elé és mutogatta barátjainak. A revolver közben elsült és a golyó Balázs karjába furodott. Balázs Vladimir megbüntetését nem kívánja.

Talált tárgy. Találtatott egy doboz fehér és fekete cérna. Átvehető a kiadóhivatalnál.

APOLLO BIOSZKOP

Szerda és Csütörtöki műsor.
Május 3. és 4. ig.

Dollár király (Dráma)

Hős udvarló (humoros)

Varázs fuvola (Dráma)

Virág fakadás (látványos)

Tűzpróba (Dráma)

Tengerész gyakorlat (látványos)

Pali-Pál játszik (humoros)

A János (humoros)

Pénteken nincs előadás.

Szombat és Vasárnap

új műsor.

T. c.

Alulírott értesitem a nagyrabecstúli hölgyközön-
séget, hogy a helyi piacon,
Kapu-utca 34. szám I. emelet,
mai kor igényeinek teljesen megfelelõ.

NŐI DIVATTERMET

nyitottam.

Egyben értesitem a nagyérdmü hölgyközön-
get, hogy szakképzettségem folytán abban a kel-
mes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igénye-
ket is ki tudom elégíteni.

Készítek úgy angol, mint francia modell szerin
egjobb kivitelü ruhákat mérsékelt árak mellett.

Legyen szabad megemlítenem, hogy szakisme-
reteimet Budapest egyik elsõrendü női divattermében
több éven keresztül alkalmaztatásom folytán gazdagi-
tottam.

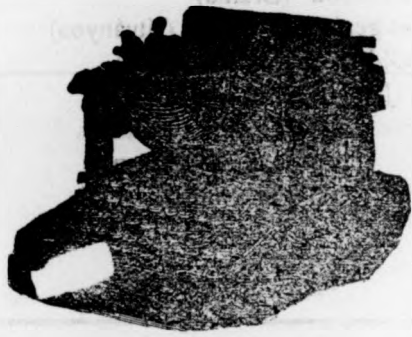
Magamat a nagyrabecstúli közönség jóindulatá-
ba ajánlva, becses pártfogásukat kérve, vagyok

alázatos szolgálója

Kovács Sándor

női szabó

Brassó, Kapu-utca 34 sz.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a
!!! Smith-Bros irógépé !!!

Kérjen prospektust
FARAGÓ TESTVÉREK
kizárólagos elárusítótól. Budapest, V Nádor-u. 17.

Hirdetéseket

felvesz a

kiadóhivatal

„LOLA“

fésük és fogke-
fék kaphatók
gyógyszertárak-
ban drogueriákban
és minden jobb
szak-
üzletekben.

„EVOE“

h a j-
csodaszer

bebizonyíthatólag

h a t á s o s !

kopaszság, hajhullás, hámlás elleni szer „Evoe“
erősíti és felfrissíti a fejbõrt, erősíti és elősegíti a
haj növést. Egy üveg ára, igen kiadós, 5 K. há-
rom üveg 12 K. „Evoe“ csoda-crém ránc, vim-
merli, redõ, bõratka ellen. Nagy tégely 4 K. Evoe
keleti szépitõ-szappan 1 K. Az „Evoe“ társaság
õraktára:

Balog J. Wien II/623 Práterstrasse 57.

Schmitz József

Mûkelme festõ és vegyészeti ruha-tisztító intézet.

Közép-utca 12. Fióküzlet: Kapu-utca 57.

Fest és tisztít mindennemü férfi, női, gyer-
mek, egyenruhákat napernyõket, csipkéket,
függõnyöket, stb. a legolcsóbb árak mellett.

!!!Fehérnemü mosás és fényvasalás!!!

ifj. PURI FERENCZ

kádarmester, Árvaház-utca 19. sz.

Weidenbächer Tamás utóda

ajánkozik minden az õ szakmába vágó: úgy kemény
mint lágy fából készült munkálatokra.

Javítások pontosan és olcsó árak mellett eszközölhetnek.

Ugyanitt egy tanonc is felvétetik.

Brassói Népbank Részvénytársaság

az új „Korona“ szállodával szemben

Kapu-utca 72 szám alatt.

Alapítattott 1884.

[Távbeszélõ sz. 195.

Elfogad: betéteket folyószámlára és betéti könyv-
re a legkedvezõbb kamatláb mellett.

Leszámol és visszleszámítol váltókat és egyéb
leszámítolásra alkalmas értékeket.

Jelzálog kölcsönt ad földbirtokokra és házakra.

Jelzálog által biztosított váltókölcsönt folyosít.

Elõleget ad értékpapirokra.

Mérsékelt kamat és a legelőnyösebb vissza-
fizetési módzatok mellett.

Hentschel kereszténykönyvnyomda Brassó.